

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Marcin Krajewski (sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z wniosku K. S.
przy uczestnictwie A. S.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 28 listopada 2019 r.,
zażalenia uczestnika postępowania na postanowienie
Sądu Okręgowego w J.
z dnia 30 maja 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w J. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika postępowania A. S. od postanowienia tego Sądu z 19 marca 2019 r. w sprawie z wniosku K. S. o podział majątku wspólnego.

Sąd Okręgowy wskazał, że skargą kasacyjną uczestnik zaskarżył postanowienie z 19 marca 2019 r. w części, tj. w punkcie I, w zakresie w którym zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w J. z 12 października 2018 r., w punkcie VI przez oddalenie wniosku o rozliczenie wydatków z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny oraz w punkcie VII przez oddalenie wniosku o rozliczenie nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni. Sąd Rejonowy w J. w punkcie VI postanowienia z 12 października 2018 r. ustalił, że z majątku osobistego uczestnika zostały dokonane nakłady na majątek wspólny w łącznej wysokości 96.181,29 zł i zasądził z tego tytułu od wnioskodawczyni na

rzecz uczestnika kwotę 48.090,65 zł, natomiast w punkcie VII ustalił, że z majątku wspólnego dokonano nakładu na majątek osobisty wnioskodawczynie w wysokości 155.000 zł i z tego tytułu zasądził od niej na rzecz uczestnika kwotę 77.500 zł.

Odrzucając skargę kasacyjną, Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150.000 zł. Zgodnie z utrwaloną w orzecznictwie wykładnią tego przepisu, w sprawach o podział majątku wspólnego wartość przedmiotu zaskarżenia z reguły wyznaczają interesy uczestników ograniczające się do wartości udziałów w majątku podlegającym podziałowi. Uczestnik zakwestionował wyłącznie negatywne dla siebie rozstrzygnięcie, na podstawie którego oddalono jego żądania zasądzenia od wnioskodawczynie kwoty 48.090,65 zł tytułem zwrotu nakładów z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny oraz kwoty 77.500 zł tytułem zwrotu nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczynie. Wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi wobec tego 125.590,65 zł, a więc jest niższa od kwoty minimalnej przewidzianej w art. 519¹ § 2 k.p.c., co skutkuje niedopuszczalnością skargi kasacyjnej.

Uczestnik postępowania zaskarżył postanowienie z 30 maja 2019 r. w całości, zarzucając błędne przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia wyznaczana jest przez wartość roszczenia o zwrot połowy poczynionych wydatków i nakładów, podczas gdy w skardze kasacyjnej zakwestionowano nieuwzględnienie nakładów i zaniechanie ich rozliczenia, co sprawia, że rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 251.182 zł. Powołując się na powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w sprawach o dział spadku, zniesienie współwłasności i podział majątku wspólnego małżonków wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy. Z reguły wartość przedmiotu zaskarżenia nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60; z 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14; z 13 marca 2015 r., III CZ 13/15; z 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15; z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, i z 26 października 2017 r., II CZ 64/17).

Przypadki, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w tzw. sprawach działowych może przekraczać wartość udziału przysługującego uczestnikowi postępowania, obejmują sytuacje, gdy przedmiot zaskarżenia dotyczy samej dopuszczalności żądania podziału, zastosowanego sposobu zniesienia współwłasności, a także, gdy występuje spór co do objęcia lub nieobjęcia udziałem poszczególnych rzeczy i praw co do zasady, bez względu na wartość interesu skarżącego w odniesieniu do tych rzeczy lub praw. W niniejszej sprawie uczestnik nie kwestionuje wysokości zasądzonych nakładów, ale sam fakt nieuwzględnienia ich w ramach przeprowadzania podziału. Jest to przypadek podobny do zakwestionowania objęcia lub nieobjęcia udziałem określonej rzeczy lub prawa majątkowego. W tej sytuacji wartość przedmiotu zaskarżenia wyznaczona jest przez całą wartość nakładu, a nie tylko jego połowę równą wartości ewentualnego roszczenia o zwrot, które może podnieść uczestnik (por. podobne stanowisko zajęte przez SN w post. z 20 grudnia 2012 r., III CZ 88/12). Ponieważ łączna wartość nakładów, co do których sporne jest, czy powinny zostać objęte udziałem, wynosi 251.182 zł, oznacza to że stanowisko o niedopuszczalności skargi kasacyjnej ze względu na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia musi zostać uznane za bezzasadne.

Z tych względów, uznając zażalenie za uzasadnione, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c. oraz na podstawie art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹, art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.